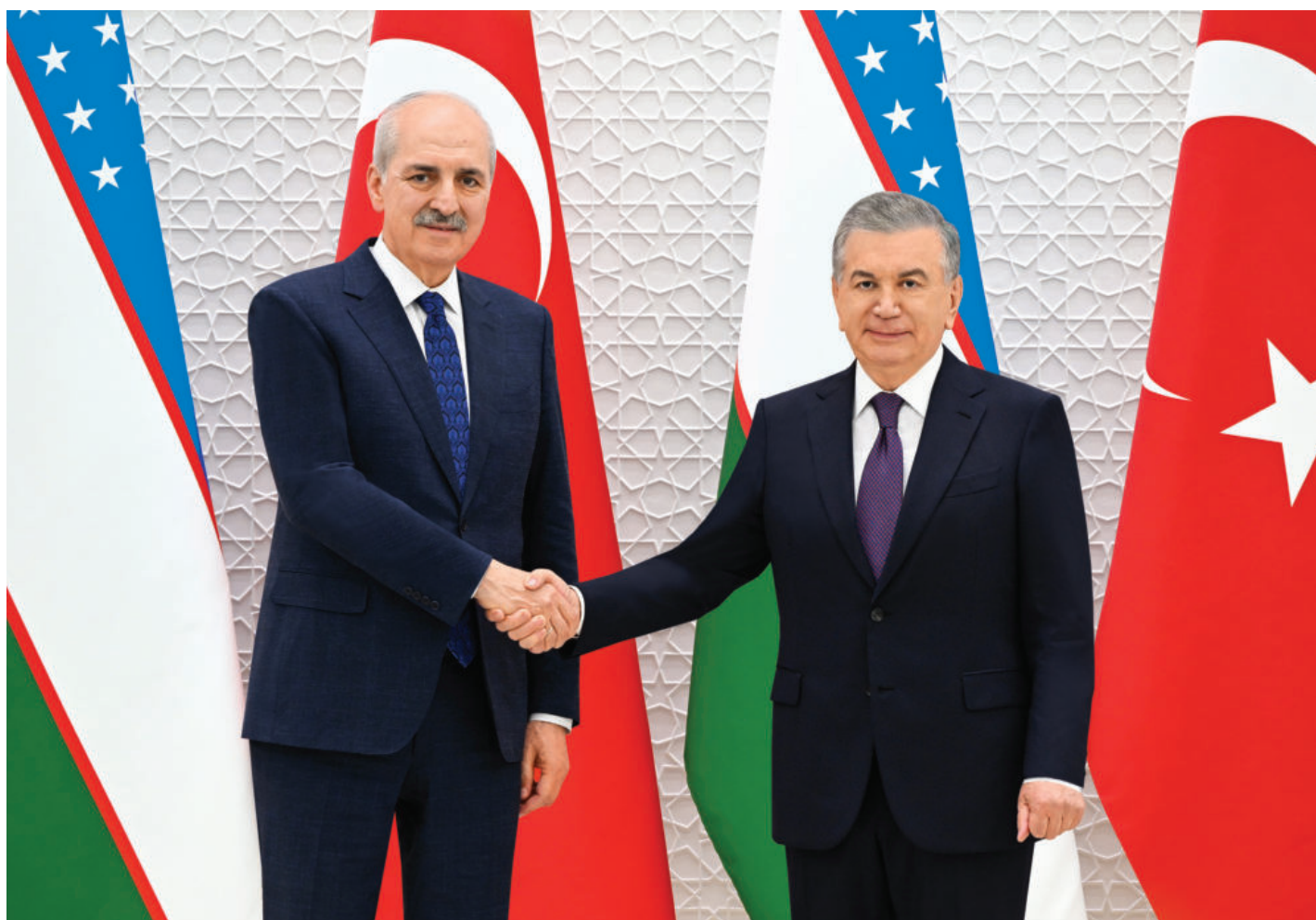

ПАРЛАМЕНТЛАРАРО АЛОҚАЛАР ЖАДАЛ РИВОЖЛАНАЁТГАНИ МАМНУНИЯТ БИЛАН ҚАЙД ЭТИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 22 май куни мамлакатимизга расмий ташриф билан келган Туркия Республикаси Буюк миллат мажлиси раиси Нуман Куртулмуш бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

Учрашув аввалида Туркия парламенти раиси давлатимиз раҳбарига Президент Режеп Таййип Эрдоғанининг самимий саломи ва энг эзгу тилакларини етказди.

Ўзбекистон — Туркия кенг қамровли стратегик шериклик муносабатларини ривожлантиришнинг долзарб масалалари кўриб чиқилди.

Икки томонлама ҳамкорликнинг ҳозирги юксак босқичи, барча даражада фаол мулоқот ва алмашинувлар давом этаётгани мамнуният билан таъкидланди.

Ўзаро товар айирбошлаш ва инвестиция кўрсаткичлари ўсмоқда, қўшма лойиҳалар ва корхоналар, авиақатновлар сони ортиб бормоқда. Икки мамлакатда қўшма маданий тадбирлар ўтказилмоқда.

Ўзбекистон ва Туркия қонун чиқарувчи органлари ўртасида самарали алоқалар йўлга қўйилган.

Парламентлараро алоқаларни янада ривожлантириш, Ўзбекистон — Туркия ҳамкорлиги кун тартибини шакллантиришда ва олий даражадаги келишувлар ижроси устидан назоратни таъминлашда дўстлик гуруҳлари ва тегишли қўмиталарнинг фаол иштироки муҳим экани таъкидланди.

Инвестиция дастурларини илгари суриш, туризм, ишбилармонлик ва таълим алмашинувларини рағбатлантиришга алоҳида эътибор қаратилди.

Халқаро тузилмалар, хусусан, Туркий давлатлар ташкилоти доирасидаги парламентлараро ҳамкорлик истиқболлари ҳам муҳокама қилинди.

ЎЗА

Муносабат

ТИББИЙ СОҲАНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

аҳоли саломатлигига эътибор янада оширилишини кўзда тутати

Саломатлик бежиз энг бебаҳо хазинага қиёсланмайди. Бу азалий ҳикмат қатида яширинган маънони теран англаш учун бош ёстиққа тегишини кутмаслик, аксинча, саломатликни ўз вақтида асраш, унга эътибор қаратишга вақт ва ҳафсала топиш зарур. Жаҳон тиббиёт илмига тамал тоши қўйган аллома Абу Али ибн Сино “Агар жисмоний машқ қилсангиз, дори-дармонга эҳтиёж қолмайди”, деган эди. Ибн Синонинг мазкур ҳикматини замонавий тиббиёт ҳам маъқуллади. Боиси, доимий жисмоний ҳаракатда юрган кишилар узоқ умр кечиради.

Соғлом овқатланиш, мунтазам шифокор кўригидан ўтиб туриш ҳам саломатликка ҳавф солувчи омилларни камайтиради, олдини олади. Кўпгина касалликларнинг бошланиши аломатларсиз кечши, оғриқ муаммо жиддийлашгандагина пайдо бўлиши мумкин. Шу сабабли ўз вақтида ўтказилган тиббий текширув ва таҳлиллар хасталикларни ҳали белгилари намоён бўлмасдан аввал аниқлашга ёрдам беради.

ЖССТ: Дунё аҳолисининг ярмидан кўпи асосий тиббий хизматлар билан тўлиқ қамраб олинмаган

Мамлакатимиз тиббиёти кейинги йилларда тубдан модернизация қилиниб, соҳа тараққиёти йўлидаги бу жараёнлар изчил давом этмоқда.

Соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш йўлида кўплаб қадамлар қўйилди. Хизматлар сифатини яхшилаш, аҳолининг барча қатлами учун қулай шароит яратишга қаратилган ислохотлар шулар жумласидан. Тиббий ходимлар малакасини ошириш ва молиявий ҳолатини яхшилаш, соҳани рақамлаштириш ҳамда инновациялардан фойдаланиш кенгаймоқда. Телетиббиёт хизматлари ишлаб чиқилган. Бу, айниқса, чекка ҳудудларда сезилаётгани жуда муҳим.

Касалликларнинг олдини олиш ва соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш алоҳида эътиборда. Соҳада илгор тажриба ва технологияларни жорий этиш мақсадида ЖССТ ҳамда ЮНИСЕФ каби халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлик янада фаоллашган.

➤ Давоми 2-бетда

Инсон қадри учун

УЙ КЕРАКМИ?

Унда янги имконият ва имтиёزلардан фойдаланинг

Уй керакми? Бундан бир йил муқаддам Макроиктисодий ва ҳудудий тадқиқотлар институти томонидан худди шу мазмунда, яъни аҳолининг уй-жойга эҳтиёжини ва харид жараёнида юзага келаётган қийинчиликларни ўрганиш мақсадида ўзига хос сўров ўтказилган. Сўров якуни бўйича тайёрланган шарҳда масаланинг долзарблиги мамлакатимиз нуфуси жадал ортиб бораётгани уй-жойга талабни ҳам ошираётгани билан изоҳланган.

Хуллас, натижа қуйидагича кўри-ниш олганди: иштирокчиларнинг 83 фоизи уй-жой сотиб олишга эҳтиёжи бор эканини таъкидлаб, 44 фоизи бунинг асосий сабаби сифатида яшаш жойида оила аъзолари сони кўплигини, 34 фоизи ижарада ва 10 фоизи қариндошиникида яшашини маълум қилганди. 12 фоизи даромад олиш ёки келажакда фойдаланишни кўзлагани сабабли уй-жойга эҳтиёжи борлигини билдирган. Уй-жой харид қилмоқчи бўлган фуқароларнинг 74,5 фоизи дастлабки бадал ва кредит фойзаларини тўлашда қийинчиликка дуч келишини таъкидлаган. Респондентларнинг 52 фоизи ипотека кредитининг бошлангич бадал суммасини тўлашда, 20 фоизи кредитнинг ойлик тўловини тўлашда муаммога дуч келишини айтган бўлса, 13 фоизи ипотека шартларини қийинчиликсиз бажара оlishини ва 14 фоизи ипотекадан фойдаланишни истамаслигини билдирган.

Булар бир йил олдинги рақам ва фактлар. Ўшанда Ўзбекистон аҳолиси 36 миллионни ташкил этарди. Бугун эса 37 миллионлик доvon забт этилди.

Биз болажон халқмиз. Ҳар биримиз фарзандларимиз келажакда тўқис ҳаёт кечиришини истаймиз.

➤ Давоми 3-бетда

ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ

ТОҒЛИКЛАРНИНГ АЗАЛИЙ ОРЗУСИ УШАЛДИ

Қаҳратон қиш. Тонг отишига ҳали бир оз бор. Дарвозанинг қаттиқ тақиллашидан уйғонган қишлоқ шифокори эгнига чопонини олиб, ташқарига қадам ташларкан, тиззасига чарқоқ ботиб, сесканиб кетди.

Уйқуси учиб, сергак торганга ортига қайтди. Чироқ ўчгани боис, ҳаммаёқ зимистон. Уйдан фонусни олиб чиқди. Қалиши қорга тўлибди. Ениб қордан то-

залади-да, оёғини артиб, этигини кийди ва дарвоза томон йўл олди.

➤ Давоми 5-бетда

Янгича ёндашувлар

ЭЛЕКТРОМОБИЛЛАР КЎПАЙМОҚДА, уларни қувватлантириш СТАНЦИЯЛАРИ-ЧИ?

Жаҳон автосаноатида ўзига хос янгиликка айланганидан буюн электромобиллар ишқибозлари мунтазам ортиб бормоқда. Хусусан, кейинги йилларда бундай транспорт юртдошларимиз орасида ҳам сезиларли оммалашди.

Бу турдаги автомобиллар камхаржлиги, бензин ва газ қуйиш шохобчаларида узоқ навбат кутишга эҳтиёж сезмаслиги, асосийси, экология учун безарарлиги билан кўпчиликнинг эътиборини тортмоқда. Кейинги уч йилда мамлакатимизда электромобиль савдоси 10 баробар кўпайиб, импорт ҳажми ортиб бораётгани фикримиз тасдиғидир.

Статистика агентлиги маълумотига кўра, юртимизга 2018 йилдан электромобиллар импорт қилина бошлаган ва

дастлаб 13 та автотранспорт кириб келган. 2019 йилда 39 та, 2020 йилда 131 та электромобиль импорт қилинган бўлса, 2021 йилда бу кўрсаткич 809 тага етган. Жорий йилнинг дастлабки икки ойида эса 3502 та электромобиль олиб келинди. Бу ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 4 баробар кўп. Уларнинг умумий қиймати эса 85,7 миллион долларни ташкил этган.

➤ Давоми 4-бетда

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

ЭРТАГА КЕЧ БЎЛМАСЛИГИ УЧУН... 4

4

ИНСОН ҚАДРИ УЧУН

УЙ КЕРАКМИ?

Унда янги имконият ва имтиёزلардан фойдаланинг

Дилшод УЛУҒМУРОДОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Бошланиши 1-бетда

Тўқисликнинг асосий жиҳатларидан бири эса уй-жой деб биламиз. Бироқ бизда кўп йиллар шаҳарларнинг у ёки бу бурча-гида қурилган айрим уйларни айтмасак, аҳолининг уй-жойга эҳтиёжини қондириш масаласи деярли ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Айниқса, қишлоқларда эътиборсиз қолдириди.

Тез ўсувчан демографик вазият давлат олдига одамларни уй-жой билан таъминлашдек катта вазифани қўяди. Шу боис, охириги олти-етти йил мобайнида бу долзарб

“Тошкентда ҳеч қачон бир йилда 638 та кўп қаватли уй қурмаганмиз. Битта мавзеда 72 та 7 қаватли уй режалаштирмаганмиз. Бу пойтахтимиздаги бунёдкорлик, халқимиз талабини қондириш йўлидаги ишларимиз миқёсидан бир далолат. Тасаввур қилинг, бу уйлар қанча одамларга ишонч, қанча оилаларга фэйз-баракани олиб келади”, деганди давлатимиз раҳбари ўшанда пойтахтимизда, хусусан, Сергели туманида бунёд этилажак уйлар лойиҳаси билан танишиш жараёнида.

масала алоҳида эътиборга олинди. Бунга яққол мисол сифатида 2017 йилдан бошлаб мамлакатнинг барча шаҳарларида турар жойга муҳтож оилалар учун арзон ва ҳар томонлама қулай уй-жойлар қуриш бошланганини, 2018 йилнинг ўзиде Тошкент шаҳрида 28 минг хонадонли 638 та кўп қаватли уй қурилганини келтириш мумкин.

“Тошкентда ҳеч қачон бир йилда 638 та кўп қаватли уй қурмаганмиз. Битта мавзеда 72 та 7 қаватли уй режалаштирмаганмиз. Бу пойтахтимиздаги бунёдкорлик, халқимиз талабини қондириш йўлидаги ишларимиз миқёсидан бир далолат. Тасаввур қилинг, бу уйлар қанча одамларга ишонч, қанча оилаларга фэйз-баракани олиб келади”, деганди давлатимиз раҳбари ўшанда пойтахтимизда, хусусан, Сергели туманида бунёд этилажак уйлар лойиҳаси билан танишиш жараёнида.

Статистика агентлигининг ўтган йил бошидаги маълумотлариде пойтахтдаги уй-жойликларнинг энг катта қисмида 6 ва ундан ортиқ одам яшаш маълум қилинган эди. Шунингдек, кейинги йилларда аҳоли мобиллиги сезиларли даражада ошиб, ички миграция жараёнлари тезлашган. Айниқса, 2017-2023 йилларда аҳолининг ҳудудлардан пойтахтга қараб ҳаракатланиши анча ўсган. Бу эса пойтахт уй-жой бозорига муайян даражада қўшимча босим яратиб, нархлар ўсишига олиб келмоқда. Шунга ўхшаш натижа иқтисодий, ижтимоий соҳалардаги ўзгаришларни таҳлил қилиб борадиган яна бир институт — Иқтисодий тадқиқотлар ва ислохотлар маркази томонидан апрель ойи учун ўтказилган таҳлилда ҳам намоён бўлди. Яъни ушбу ойда Ўзбекистон уй-жой бозориде фаоллик ўсган. Ҳудудлар бўйича кўчмас мулк бозоридеги энг юқори фаоллик Навоий ва Сирдарё вилоятларида кузатилган бўлса, пойтахтимиз уй-жой бозориде битимлар сони ой давомиде 6,5 фоиз ошган. Шунингдек, бош кентимизда иккиламчи уй-жой нархлари ўсиши тезлашган. Умуман олганда, йил давомиде Тошкент шаҳрида иккиламчи уй-жойларнинг ўртача нархи қарийб 13 фоиз юқорилаган.

ҚИШЛОҚЛАРНИНГ ЎЗГАЧА ҚИЁФАСИ

Уй-жой масаласи нафақат шаҳарлар, балки қишлоқ одамлари ҳаётида ҳам тобора катта аҳамият касб этмоқда. Шу боис, халқимизга муносиб турмуш шароити яратиш мақсадида барча ҳудудларда янги уй-жойлар барпо этилмоқда. Шу билан

бирга, одамларнинг харид имкониятини кенгайтириш учун тўрт йил олдин ипотека тизимининг бозор тамойилларига асосланган янги тартиби жорий қилинди. Президентимиз раислигида 12 март куни жорий йилда уй-жойлар ҳамда “Янги Ўзбекистон” массивлари қурилиши бўйича ўтказилган

мася яхшиланишига ҳам катта ҳисса қўшмоқда. Бунга яқинда Қашқадарё вилоятига йўлимиз тушиб, Ғузур туманидаги Мустақиллик маҳалласида қад ростлаётган иморатларни кўриб, яна бир бор гувоҳ бўлдик. Узоқ эмас, атиги 2-3 йил муқаддам ҳам тақир ер бўлиб ётган ҳудудда замонавий

Маълумотларга кўра, биринчи куннинг ўзидаёқ субсидия учун 63 минг ариза топширилган. Шундан 45 минг 839 та ариза my.gov.uz портали, 17 минг 618 та ариза давлат хизматлари марказлари орқали келиб тушган. Жорий йилда республика миқёсида 27 мингта субсидия ажратилиши белгиланганини инobatга олсак, мақоламиз бошидаги “Уй керакми?” деган саволнинг жавоби нечоғлиқ эканини англаш қийин эмас.

ийгилишида шулар қайд этилди, қилиниши лозим бўлган вазибалар белгилаб олинди. Бу йил ипотекани молиялаштириш учун барча манбалардан 22,5 триллион сўм йўналтирилади. Жумладан, даромади юқори бўлмаган 20 минг оилага бошланғич бадал ва фоиз тўловини қоплаш учун 2,3 триллион сўм берилди. Бундан буён ипотека кредитлари бўйича гаровга олинандиган уйни сўғурталаш талаби бекор қилиниши айтилди.

Камбағалликдан чиқариш дастурига кирган ва турар жойи ночор аҳволдаги оилаларга, “маҳалла еттичилиги” тавсияси асосида, ўз ҳовлисида уй қуриш ва таъмирлашга 120 миллион сўмгача ипотека кредити ажратиш йўлга қўйилди.

Бугунги кунда ҳудудларда 38 та “Янги Ўзбекистон” массиви қурилиши бошланган бўлса, қўшимча яна 17 та массив бунёд этилади.

“Янги Ўзбекистон” массивлари чин маънода қишлоқ аҳли орзуларини рўйбага чиқарувчи эзгу лойиҳалардан бирига айланди. Ушбу лойиҳа қишлоқ инфратузил-

шаҳарча бўй кўрсатмоқда. Ўттиз бешта беш қаватли уйнинг ҳар бири 20 хонадондан иборат. Бу яқин вақт ичиде 700 оила ўз уйига эга бўлади, дегани.

— Президентимизнинг 2020 йилда Қашқадарё вилоятига ташрифи давомида аҳоли томонидан билдирилган “Нуронийлар маркази” қуриб бериш таклифи бу ишларга асос бўлди, — дейди “Нуроний” жамғармасининг Ғузур тумани бўлинимаси раиси Ҳасан Қаҳҳоров. — Айни пайтда бу марказда 40 та хона нуронийларга, маънавият ва маърифат тарғиботчиларига, ёшларга хизмат қилмоқда.

Тумандаги 51 маҳалла аъзолари график асосида ҳафтада икки мартадан спорт тўғаракларига келиб шугулланишига шарт-шароит мавжуд. Улар учун махсус тайёр-гарликка эга мураббийлар бириктирилган. Мажмуага ёндош қад ростлаётган “Янги Ўзбекистон” массиви яна кенгайтирилади. Чунки бунга талаб бор.

Ҳа, “Янги Ўзбекистон” массивлари замонавийлиги, қулай инфратузилмага эгаллиги

Уй-жой масаласи нафақат шаҳарлар, балки қишлоқ одамлари ҳаётида ҳам тобора катта аҳамият касб этмоқда. Шу боис, халқимизга муносиб турмуш шароити яратиш мақсадида барча ҳудудларда янги уй-жойлар барпо этилмоқда. Шу билан бирга, одамларнинг харид имкониятини кенгайтириш учун тўрт йил олдин ипотека тизимининг бозор тамойилларига асосланган янги тартиби жорий қилинди. Президентимиз раислигида 12 март куни жорий йилда уй-жойлар ҳамда “Янги Ўзбекистон” массивлари қурилиши бўйича ўтказилган йиғилишида шулар қайд этилди, қилиниши лозим бўлган вазибалар белгилаб олинди.

айланма маблағларини тўлдириш учун бюджетдан 500 миллиард сўм йўналтирилди.

Қурилиш ташкилотларига Тошкент шаҳрида 7 ва ундан юқори, бошқа шаҳарларда 5 ва ундан юқори қаватли уй-жойлар қуриш учун ажратилган миллий валютадаги кредитлар бўйича 24 ойдан ортиқ бўлмаган муддатта ҳудудларнинг тоифасидан келиб чиқиб, кафиллик ва компенсациялар тақдим этилади.

Ҳозир юртимиздаги барча банклар аҳолига ипотека кредитлари тақдим этиб келмоқда. Бу янги уйлар учун ҳам, иккиламчи, яъни фойдаланишидаги уйлар учун ҳам тегишли.

— Фармон билан ипотека кредитига уй харид қилаётган фуқароларимиз учун қатор қулайликлар яратилди, — дейди “Микрокредитбанк” АТБ департаменти бош мутахассиси Шаҳоббек Абдуғаниев. — Мисол учун, бунгача ипотекага уй харид қилаётган фуқаро уй умумий суммасининг ўртача 0,05 фоизини тўлаб, мажбурий сўғурта қилдириши шарт эди. Бу нима дегани? Келинг, масалани банк-миқсис томонидан аҳолига бйрламчи бозордан ажратилаётган ипотека кредити мисолида кўриб чиқамиз. Дейлик, миқсис 500 миллион сўмлик уй хариди учун камида унинг 15 фоизи, яъни 75 миллион сўмни олдиндан тўлаши керак. Қолган 415 миллион сўм кредитнинг 125 фоизини 20 йилга мажбурий сўғурта қилдириши талаб этиларди. Бу эса 531 миллион сўмни ташкил қилиб, шундан ўртача 0,05 фоизга 20 йилга сўғурта қилинганда бир марталик мажбурий сўғурта харажати 5 миллион 310 минг сўмни ташкил этади. Янги фармон асосида ушбу маблағ миқсис ихтиёрида қоладиган бўлди. Яъни миқсис кредит олишида ҳеч қандай сўғурта тўлови қилмайди. Бу ҳам, назаримизда, одамларга катта қулайлик беради.

Умуман, халқимиз ипотека кредитларидан анча фаол фойдаланмоқда. Тижорат банклари томонидан пулрат ташкилотларига кўп квартиралар уй-жойлар қурилиши учун ўтган йилда 1 триллион 261,7 миллиард сўм миқсисориде кредитлар ажратилди, 2024 йил 1 январь ҳолатига уларнинг қолдиги 3 триллион 005,9 миллиард сўмга етгани, ажратилган кредитларнинг 63,2 фоизи “Янги Ўзбекистон” массивларидаги 10 минг 291 та квартиралар 354 та уй-жой қурилиши молиялаштириш учун йўналтирилгани шундан далолат беради.

Жаҳон банки ўтказган тадқиқотда 2018 йилда Ўзбекистонда оилаларнинг уй-жой билан таъминланганлик индекси Тошкент шаҳри, Наманган ва Самарқанд вилоятларида, айниқса, пастлиги қайд этилганди. Уй-жойлар барпо этилиши ҳамда ипотека кредитлари ажратилиши ҳамми сезиларли ошиши натижасида, хусусан, Тошкент шаҳрида мавжуд уй-жойлар сони оилалар сонидан юқори кўрсаткичларга етган.

Президентимизнинг “2024 йилда ипотека кредитларини ажратиш механизмларини такомиллаштириш ва аҳолининг уй-жой шароитларини яхшилашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармонида асосан, субсидиялар ажратиш механизми арисалар 15 майдан қабул қилиниши белгилаб қўйилди.

Маълумотларга кўра, биринчи куннинг ўзидаёқ субсидия учун 63 минг ариза топширилган. Шундан 45 минг 839 та ариза my.gov.uz портали, 17 минг 618 та ариза давлат хизматлари марказлари орқали келиб тушган. Жорий йилда республика миқсисиде 27 мингта субсидия ажратилиши белгилангани инobatга олсак, мақоламиз бошидаги “Уй керакми?” деган саволнинг жавоби нечоғлиқ эканини англаш қийин эмас.

